Breadcrumb

1. Αρχική
2. Entity Print

Δημοσιεύτηκε: 28/05/2020 Ενημερώθηκε: 28/05/2020

Ένα βήμα πιο κοντά στο Περιουσιολόγιο

Προβολή σε μορφή PDF

Κατόπιν της πρόσφατης αναλυτικής παρουσίασης του επιχειρησιακού σχεδίου της Ανεξάρτητης Αρχής Δημοσίων Εσόδων για το 2019 η ανάπτυξη ενός πληροφοριακού συστήματος για την ηλεκτρονική καταγραφή του συνόλου της ακίνητης, κινητής και άυλης περιουσίας όλων των φυσικών και νομικών προσώπων καθώς και των νομικών οντοτήτων επαναπροσδιορίστηκε για το 2021.

Η καταγραφή αυτή έχει κριθεί απολύτως αναγκαία ως εργαλείο άσκησης φορολογικής πολιτικής με στόχο τη δικαιότερη κατανομή των φορολογικών βαρών, την ενίσχυση των οικονομικά ασθενέστερων και τον εντοπισμό της φοροδιαφυγής.

Μία πρώτη ιδέα σχετικά με την εισαγωγή του Περιουσιολογίου παίρνουμε από φέτος με την θέσπιση της υποχρεωτικής δήλωσης των περιουσιακών μας στοιχείων στην αλλοδαπή κατά το έτος 2019 στους σχετικούς κωδικούς 029-030. Με τον τρόπο αυτό, οι φορολογικές αρχές υποχρεώνουν την οικειοθελή δήλωση της περιουσίας που βρίσκεται στην αλλοδαπή από τους φορολογούμενους ώστε η διασταύρωση των εισοδημάτων αυτών να γίνει ευκολότερη και πιο άμεση.

Κωδικοί: 029-030: εισαγωγή στο Περιουσιολόγιο

Συγκεκριμένα, οι παραπάνω κωδικοί συμπληρώνονται από τον φορολογούμενο στην περίπτωση που αποκτά εισοδήματα ή/και έχει περιουσία (ακίνητα ή καταθέσεις κλπ) στην αλλοδαπή και επιλέγεται ή συμπληρώνεται η χώρα. Οι ανωτέρω κωδικοί

συμπληρώνονται και από τους φορολογούμενους που έχουν επενδύσει, μέσω ημεδαπού χρηματοπιστωτικού ιδρύματος, σε χρηματοοικονομικά μέσα αλλοδαπού εκδότη (μετοχές, ομόλογα, λοιπά χρεόγραφα). Μάλιστα η παραπάνω συμπλήρωση θα συνοδεύεται από την ενημέρωση τους εκ μέρους της φορολογικής αρχής ότι, στο πλαίσιο εφαρμογής της διεθνούς διοικητικής συνεργασίας, η Ελλάδα λαμβάνει ετησίως πληροφορίες εισοδημάτων για τους φορολογικούς κατοίκους της από τις Αρμόδιες Αρχές Κρατών Μελών της ΕΕ και τρίτων χωρών.

Με τον τρόπο αυτό ο φορολογούμενος καλείται να δηλώσει την συνολική πραγματική του περιουσιακή κατάσταση στην αλλοδαπή, με τον κίνδυνο βέβαια να του επιβληθούν φορολογικές κυρώσεις (πρόστιμα, προσαυξήσεις από τον διοικητικό προσδιορισμό φόρου εισοδήματος κλπ) εφόσον προκύψει από σχετική ελεγκτική διασταύρωση η μη δήλωση ή η ανακρίβεια των περιουσιακών στοιχείων στην αλλοδαπή.

Η παραπάνω υποχρέωση, η οποία τέθηκε από φέτος σε ισχύ μας προϊδεάζει για την χρήσιμότητα του Περιουσιολογίου, το οποίο εισήχθη ως υποχρέωση στην Ελληνική νομοθεσία τον Απρίλιο του 2010 με το άρθρο 83 του ν. 3842/2010 και το οποίο θα περιλαμβάνει «*ακίνητα, αυτοκίνητα, σκάφη, εναέρια μέσα μεταφοράς, κατοχή μετοχών, αμοιβαίων κεφαλαίων και εταιρικών μεριδίων*», ενώ θα εξαιρεί « *τραπεζικές καταθέσεις, τα ομόλογα του Ελληνικού Δημοσίου, τα αμοιβαία κεφάλαια εσωτερικού και τις μετοχές των ναυτιλιακών επιχειρήσεων*».

Αδήλωτα Εισοδήματα και το περιουσιολόγιο ως δήλωση

Εξαρχής η φιλοσοφία του Περιουσιολογίου βασιζόταν στην παραδοχή ότι από το 2000 μέχρι το 2010 υπήρχαν σωρεία αδήλωτων εισοδημάτων. Άρα όταν όλα αυτά τα κεφάλαια θα ψάχνανε ή θα ψάξουν δρόμο διαφυγής, το Περιουσιολόγιο θα «παγίδευε» τους Έλληνες να δηλώσουν την περιουσία τους εντός και εκτός Ελλάδας, δημιουργώντας «τη μητέρα της φορολογητέας ύλης».

Δεν πρέπει να παραβλέπεται το γεγονός ότι το Περιουσιολόγιο εκ των πραγμάτων είναι μία ακόμα δήλωση. Αν υποθέσουμε ότι υπάρχει ένας συνήθης φοροφυγάς που συνειδητά αποφεύγει να δηλώνει λιγότερα εισοδήματα, τι μας κάνει να πιστεύουμε ότι θα «λοξοδρομήσει» στη δήλωση περιουσιολογίου. Ας πάρουμε για παράδειγμα τη δήλωση Πόθεν Έσχες που καταθέτουν τα ελεγχόμενα πρόσωπα στη Βουλή. Πόσοι

είναι άραγε αυτοί που δηλώνουν τα μετρητά κάτω από το μαξιλάρι ?

Αντίμετρα

Από το 2010 μέχρι σήμερα έχουν θεσπιστεί ουκ ολίγα μέτρα για την αντιμετώπιση της φοροδιαφυγής. Ως προς τα αδήλωτα εισοδήματα που βρίσκονται εντός Ελλάδας, οι φορολογικές αρχές έχουν πλέον άμεση πρόσβαση στους τραπεζικούς λογαριασμούς και μπορούν να αντιπαραβάλουν τις καταθέσεις με τα δηλωθέντα εισοδήματα. Ως προς τις καταθέσεις στην αλλοδαπή, με την αυτόματη ανταλλαγή πληροφοριών (CRS Reporting) οι καταθέσεις των φορολογικών κατοίκων Ελλάδας ανά τον κόσμο είναι άμεσα διαθέσιμες στο Υπουργείο Οικονομικών. Επιπλέον έχει ενσωματωθεί στην Ελληνική νομοθεσία η εργαλειοθήκη του ΟΟΣΑ αναφορικά με τις ενδοομιλικές συναλλαγές (Transfer Pricing) και τις Ελεγχόμενες Αλλοδαπές Εταιρείες (CFC Rules). Συνεπώς, το Περιουσιολόγιο ως εργαλείο καταπολέμησης της φοροδιαφυγής ωχριά μπροστά στα παραπάνω μέτρα.

Η μητέρα της φορολογητέας ύλης ?

Όμως εκεί που το Περιουσιολόγιο υπερτερεί έναντι οποιουδήποτε άλλου μέτρου είναι στον υπολογισμό του συνολικού πλούτου του φορολογούμενου. Ως τέτοιο, θεωρητικά θα μπορούσε να αντικαταστήσει τον ΕΝΦΙΑ και να δημιουργήσει μία πιο αξιόπιστη και δίκαια φορολογική βάση. Είναι όμως αυτό εφικτό ?

Νομικά έχουν εκφραστεί αμφιβολίες για τη συνταγματικότητα της φορολόγησης των καταθέσεων ως εισοδήματα που έχουν αποκτηθεί σε προηγούμενες χρήσεις, κατ’ εφαρμογή της παρ. 2 του άρθρου 78 του Συντάγματος. Επίσης βάσει του ΚΦΕ υπάρχουν εισοδήματα που εξαιρούνται του φόρου ή ορίζεται ρητώς ότι η φορολογική υποχρέωση εξαντλείται. Συνεπώς, είτε θα πρέπει να γίνει μία τεράστια τομή στο σύνολο της φορολογικής νομοθεσίας, είτε να βαφτιστεί ο «φόρος περιουσίας» ως μία έκτακτη εισφορά που δεν θα αντίκειται στις ισχύουσες διατάξεις.

Συνδυαστικά με τις νομικές αγκυλώσεις, υπάρχουν αρκετές πρακτικές δυσκολίες στην εφαρμογή του Περιουσιολογίου. Τεχνικά η προφανής λύση είναι να χρησιμοποιηθεί μέρος της πλατφόρμας που έχει αναπτυχθεί για το Πόθεν Έσχες των πολιτικών προσώπων. Μία τέτοια απόφαση θα δημιουργούσε μία αδικία σε βάρος των Ελλήνων πολιτών, που θα βρεθούν αντιμέτωποι με τις ίδιες ή παρόμοιες

υποχρεώσεις με αυτές των ελεγχόμενων πολιτικών προσώπων. Φανταστείτε εκατομμύρια φορολογούμενων να πρέπει να συμπληρώνουν αριθμούς τραπεζικών λογαριασμών και να ζητάνε βεβαιώσεις για τα υπόλοιπα των καταθέσεών τους από τα τραπεζικά ιδρύματα.

Μετά τίθεται το ανυπέρβλητο ζήτημα της αποτίμησης των περιουσιακών τους στοιχείων. Τα ακίνητα αποτιμώνται εύκολα στην κοινή βάση της αντικειμενικής τους αξίας. Τι γίνεται όμως με τις μετοχές και τα υπόλοιπα περιουσιακά στοιχεία ? Θα μπαίνανε στην ονομαστική αξία ? Πως καθορίζεται η εμπορική αξία μίας μετοχής ? Ποια είναι η αξία ενός πίνακα ζωγραφικής ? Σε ποια βάση ανατιμώνται τα περιουσιακά στοιχεία κάθε έτος ?

Τα ζητήματα και οι προβληματισμοί που δημιουργούνται με το Περιουσιολόγιο είναι αρκετοί, όπως αρκετοί είναι οι προβληματισμοί σχετικά με τους νέους κωδικούς 029-030 και την χρησιμότητα που θα έχουν στα χέρια των φορολογικών αρχών και πως θα αξιοποιηθούν οι πληροφορίες που θα δηλωθούν. Σε κάθε περίπτωση, η αξιοποίηση των παραπάνω κωδικών κατά πάσα πιθανότητα θα αποτελέσει αντικείμενο έμμεσων τεχνικών ελέγχου και θα αποτελέσει την αφορμή για την έναρξη φορολογικών ελέγχων κατόπιν και της αμοιβαίας διοικητικής συνδρομής μεταξύ των διοικητικών αρχών των διαφόρων κρατών.

Heading
Ελληνικός Φορολογικός Οδηγός

Δείτε όλο τον Οδηγό